

FUNDACJA INSTYTUT DZIEDZICTWA SOKOLNICZEGO
ul. Wczasowa 88B
64 - 200 Karpicko
www.dziedzictwosokolnicze.org
kontakt@dziedzictwosokolnicze.org
KRS 0001115941

Karpicko, dnia 14.10.2024

Pani Minister Paulina Hennig-Kloska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

W wyniku opublikowania przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska w dniu 25.09.2024 wykazu aktualnych prac legislacyjnych nad projektem rozporządzenia MKiŚ w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych, jako Fundacja Instytut Dziedzictwa Sokolniczego, założona i reprezentowana przez aktywnych społecznie i zawodowo sokołników, jesteśmy zmuszeni zaapelować, zwracając uwagę na istotne fakty, oraz wyrażamy sprzeciw wobec propozycji usunięcia z listy ptaków łownych wszystkich wymienionych w projekcie gatunków ptaków łownych, a w szczególności kaczki krzyżówki (*Anas platyrhynchos*) - gatunku najpowszechniej występującego w Polsce.

Decydując się na prace legislacyjne w zakresie zmian dotyczących prawa łowieckiego, wskazanym jest wnikliwe przyjrzenie się wszelkim możliwym aspektom uzasadniającym prowadzenie polowań na wybrane gatunki ptaków łownych.

Pragniemy zwrócić uwagę na fakt, iż wykreślenie wspomnianych w Rozporządzeniu, ptaków z listy gatunków ptaków łownych jest wprost sprzeczne z **Konwencją w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego** (Dz.U. 1976 nr 32 poz. 190), przyjętą w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. przez Konferencję Generalną Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury, bowiem stanowi realne zagrożenie dla kultywowania praktyki sokołniczej, dziedziny wpisanej na Reprezentatywną Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego Ludzkości UNESCO¹.

Zgodnie z Art. 6 pkt. 3 wspomnianej Konwencji ***„Każde Państwo będące Stroną niniejszej Konwencji zobowiązuje się nie podejmować świadomie żadnych działań mogących wyrządzić bezpośrednio lub pośrednio szkodę dziedzictwu kulturalnemu i naturalnemu, o którym mowa w artykułach 1 i 2, znajdującemu się na terytorium innych Państw będących Stronami niniejszej Konwencji”.***

Planowany zatem, projekt rozporządzenia w sprawie wykluczenia z listy ptaków łownych określonych gatunków ptaków, które mają kluczowy wpływ na sokołnictwo jest zgodnie z cytowanym artykułem, świadomym działaniem mogącym wyrządzić nieodwracalną szkodę Światowemu Dziedzictwu UNESCO, jakim jest sokołnictwo.

Sokołnictwo jako Niematerialne Dziedzictwo Kulturowe Ludzkości UNESCO, oznacza praktyki, wyobrażenia, przekazy, wiedzę i umiejętności, jak również związane z nimi instrumenty, przedmioty, artefakty i przestrzeń kulturową, które wspólnoty, grupy i w niektórych przypadkach jednostki uznają za część własnego dziedzictwa kulturowego.

¹ <https://www.gov.pl/web/kultura/polskie-sokolnictwo-wpisane-na-liste-unesco>

Brak możliwości udostępnienia sokołom, jastrzębiom czy orłom polowania na ich naturalnie w przyrodzie występujące bazy pokarmowe, jest również sprzeczne z ideą pierwotnej natury i ochrony przyrody w jej naturalnych warunkach. Ponadto, ogranicza często w 100% (!) możliwość kultywowania sztuki sokolnictwa przez sokolników zamieszkujących tereny, gdzie jedynym z dostępnych gatunków ptaków łownych jest kaczka krzyżówka. Podkreślić należy, że polowanie z ptakiem łowczym nie powoduje powstawania tak zwanych „postrzałków”, gdyż jest ono działaniem zero-jedynkowym, czyli albo ofiara jest złapana albo udaje się jej uciec. Dowodzi to ograniczonego wpływu tej formy łowów na populację gatunków ofiar.

Warto podkreślić, że ptak łowczy poluje instynktownie. Nie ma w tym ingerencji człowieka, poza udostępnieniem dogodnej dla ptaka łowczego przestrzeni oraz szeregu innych funkcji związanych z utrzymaniem odpowiedniej kondycji łowczej. Wprowadzenie zakazu polowania z ptakiem łowczym na powszechnie występujące gatunki ptaków łownych, prowadzi do zahamowania a z czasem do całkowitego zaniku sztuki sokolniczej w większości rejonów Polski, gdzie nie występuje bażant czy kuropatwa.

Warto zaznaczyć, iż również bezdyskusyjną kwestią świadczącą o działalności na szkodę dziedzictwu sokolniczemu jest wprowadzony w roku 2018 zakaz uczestnictwa w łowach dzieci w wieku poniżej 18 roku życia. Sokolnicy i myśliwi zostali pozbawieni swojego konstytucyjnego prawa do wolności wychowywania własnych dzieci. Dlaczego dziecko czy nastolatek ma prawo obserwować naturalne procesy przyrodnicze, polegające na agresji międzygatunkowej np. polowanie krogulca na ptaki w pobliżu ogrodowego karmnika dla ptaków, natomiast nie może przyglądać się jak w naturalnym środowisku ptak łowczy poluje na kaczkę czy bażanta?

Wprowadzony zakaz uczestnictwa dzieci i młodzieży w łowach, odbiera możliwość kontynuacji przekazywania wiedzy międzypokoleniowej, tak ważnej dla zachowania naszej kultury i dziedzictwa.

Kaczka krzyżówka (*Anas platyrhynchos*), jest najbardziej pospolitym i w wielu rejonach kraju jedynym (!) gatunkiem ptaka łownego, na który można polować z ptakiem łowczym. Sokolnicy realizujący swoje pasje zostaną pozbawieni możliwości polowania na podstawowy, a niejednokrotnie jedyny gatunek ptaka łownego dostępnego w ich łowiskach. Pozostałe gatunki ptaków łownych, które stanowią podstawową bazę łowiecką dla ptaków łowczych to przede wszystkim bażanty i kuropatwy. Jednak te gatunki występują tylko w określonych rejonach kraju, niejednokrotnie w bardzo nielicznych populacjach, uniemożliwiając lub znacznie ograniczając możliwości treningu i polowania z sokołami na znacznym obszarze naszego kraju.

Dowodem na pospolitość kaczki krzyżówki są badania opublikowane w lipcu 2024 roku przez Monitoring Ptaków Polskich², we współpracy z Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska oraz

Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, które uwzględniają teren całej Polski oraz Obszarów Natura 2000, stwierdzają silny wzrost liczebności populacji kaczki krzyżówki, który jest ptakiem najpowszechniej występującym w naszym kraju.

Jednocześnie, stwierdzić należy, iż ilości kaczek pozyskiwane przez sokolników stanowią marginalną ilość w stosunku do całokształtowego pozyskania tego gatunku w skali kraju. Z informacji zebranych od sokolników wynika, iż pozyskanie sokolnicze nie przekracza 100 szt. kaczki krzyżówki w roku, co dowodzi marginalnego wpływu tej sztuki łowów na ten konkretny gatunek ptaka łownego.

Ważnym aspektem jest także gospodarcze znaczenie sokolnictwa. Sokolnicy mający możliwość polowania z ptakami łowczymi na gatunki łowne, uczą swoich podopiecznych prawidłowych zachowań, wykorzystywanych w ochronie biologicznej obiektów takich jak lotniska cywilne i

² <https://monitoringptakow.gios.gov.pl/srodladzie.html>

wojskowe, obiekty przemysłowe i produkcji spożywczej, plantacje owocowe, wysypiska śmieci i inne. Prawidłowo ułożone i polujące na co dzień sokoły skutecznie przepłaszają niechciane ptactwo ze wskazanych obiektów.

Uzasadniając istotność polowań na ptaki łowne, zgodnie z konwencją UNESCO oraz apelując

o nie lekceważenie dorobku ludzkości, zwracamy się z prośbą o **odrzućcie w całości** projektu rozporządzenia w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych lub ponowne rozpatrzenie listy gatunków ptaków planowanych do usunięcia z listy ptaków łownych i wykreślenie z tejże listy kaczki krzyżówki. W przypadku twardego stanowiska resortu MKiŚ wnosimy o rozpatrzenie możliwości takiego zapisu rozporządzenia, które umożliwi sokołnikom polowanie na najbardziej pospolity gatunek ptaka łownego – kaczkę krzyżówkę.

Jednocześnie prosimy o uwzględnienie naszego głosu społecznego w trakcie podejmowania decyzji mogących wpływać na kształt i możliwości kultywowania tradycji sokołniczej, chronionej Konwencją w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego.

Z poważaniem,

Rafał Kruk

Prezes Zarządu

Fundacji Instytut Dziedzictwa Sokolniczego

Do wiadomości:

- Prezes Rady Ministrów
- Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Sekretarz Generalna Polskiego Komitetu ds. UNESCO
- Dyrektor Departamentu Prawa Środowiska i Infrastruktury w Rządowym Centrum Legislacji
- Minister Obrony Narodowej
- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Naczelna Rada Łowiecka
- Zarząd Główny PZŁ
- Zarząd Polskiego Klubu Sokolników PZŁ „Gniazdo Sokolników”